

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อมวลมนุษยชาติเป็นซึ่งได้เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล รวมทั้งความเสียหายในทางเศรษฐกิจ ทำให้องค์การสหประชาชาติและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการก่อการร้าย เนื่องจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการที่รุนแรงมากขึ้นเช่นการกราดยิง การใช้ระเบิดพลีชีพ และการบังคับเครื่องบินชนตึก เป็นต้น

ปัจจุบันพบว่าประเทศไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เผชิญกับปัญหาการก่อการร้าย มาเป็นเวลายาวนานด้วยการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่รุนแรงและซับซ้อน โดยไม่เล็งเห็นว่าจะเป็นผู้ใดเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนในพื้นที่นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบันเหตุการณ์ก่อการร้ายก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดยไม่มีวี่แววว่าเหตุการณ์จะยุติลงเมื่อใดถึงถือว่าเป็นภัยคุกคามประเทศที่กระทบต่อความสงบสุข ความปลอดภัยและความมั่นคง ภาครัฐเองก็ได้ใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในแต่ละปี และต้องสูญเสียกำลังคนที่เป็นทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและกำลังพลทั้งตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ส่วนงานอื่น กับประชาชน จนเป็นที่ประจักษ์ชัดในภัยจากการก่อการร้ายนี้ซึ่งนับวันจะเพิ่มความรุนแรงด้วยวิธีการที่โหดร้ายมากขึ้น การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายภาคใต้นั้นภาครัฐก็ได้ใช้มาตรการต่าง มากมาย ทั้งที่ใช้ความรุนแรงและใช้วิธีการทางจิตวิทยา สังคม และการพัฒนาชุมชนแต่ก็ไม่สามารถเอาชนะกับปัญหานี้ได้

อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้ก่อการร้ายเกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำผิดนั้นก็คือความสามารถที่จะนำตัวผู้ก่อการร้ายไปลงโทษตามกฎหมายได้ซึ่งก็ยังคงมีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดของกฎหมายที่ส่งผลให้ผู้ก่อการร้ายสามารถที่จะรอดพ้นต่อการถูกลงโทษ ทั้ง ๆ ที่การปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการจับตัวผู้ต้องหาเพื่อการพิจารณาโทษได้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับบริบทของปัญหาการก่อการร้าย โดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้ในการกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ นับตั้งแต่การสืบสวน สอบสวน การค้น การจับกุมและควบคุมตัว วิธีพิจารณาในชั้นศาล ที่ได้กำหนดไว้ชัดเจนที่ใช้สำหรับการกระทำผิดอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายเฉพาะที่มีโทษ

ทางอาญาจึงยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับคดีก่อการร้ายที่มีลักษณะของการกระทำผิดบางประการที่แตกต่างไปจากความผิดอาญาทั่วไป จึงส่งผลให้เป็นช่องทางในการก่อการร้ายโดยคาดหวังว่าสามารถจะรอดพ้นจากการรับโทษได้ ทำให้ผู้ก่อการร้ายไม่เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง จึงได้มีการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง

จากสภาพการณ์แห่งปัญหานี้เองที่การวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาคำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายเพื่อให้เป็นต้นแบบกฎหมายสำหรับการพิจารณาคดีก่อการร้ายในภาคใต้ โดยการวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ความเป็นมาและแนวคิดเรื่องการก่อการร้าย ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีก่อการร้าย ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญเกี่ยวกับการก่อการร้าย และจำเป็นในการอนุวัติการกฎหมายภายในของประเทศไทย ได้แก่ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979 (International on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination 1979 - CERD) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant on Civil and Political Right 1966 - ICCPR) อนุสัญญาว่าด้วยต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984 - CAT) อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organize Crime , 2000 - UNTOC) ตลอดจนการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นการศึกษากฎหมายของประเทศในระบบ Common Law และประเทศที่ใช้กฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร Civil Law สำหรับกฎหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ หมวด 10 ศาล และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากฎหมายพิเศษซึ่งเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการรักษาความมั่นคงของชาติรวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ได้แก่ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีก่อการร้าย ได้แก่ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 กฎหมายสารบัญญัติ

และวิธีสับัญญัติเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีข้ามนุชย์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมาย (Participatory Design , Co-design) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) ในการปฏิบัติการตามกฎหมายและผู้อาจถูกดำเนินการภายใต้กฎหมายดังกล่าว ร่วมกันให้ความคิดเห็นและข้อเสนอที่ต้องการให้มีอยู่ในร่างกฎหมายประกอบด้วย กลุ่มประชาชนในพื้นที่ กลุ่มนักวิชาการและนักสิทธิมนุษยชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และกลุ่มนักกฎหมาย และสุดท้ายคือการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Hearing) โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากกระบวนการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม นักกฎหมาย นักวิชาการและประชาชนในพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้นและได้รับผลกระทบโดยตรงเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็น

สำหรับประเด็นการวิจัยที่จะได้คำตอบนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายต้นแบบ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกระบวนการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายในชั้นก่อนพิจารณา ได้แก่ การสืบสวน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่คดีก่อการร้าย การดักฟังด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเข้าถึงข้อมูล และมาตรการอำพรางหรือการแฝงตัว การสอบสวน ได้แก่ พนักงานสอบสวนคดีก่อการร้าย การต่อรองคำรับสารภาพ การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน และอัยการร่วมสอบสวน การค้น ได้แก่ การค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น และการค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ และการจับกุมโดยไม่มีหมายจับและการควบคุมตัวเพื่อการสอบสวนนานเป็นเวลาสามสิบวัน ในชั้นพิจารณาพิพากษา ได้แก่ การพิจารณาคดีในระบบไต่สวนและระบบผู้พิพากษาสมทบ และในชั้นหลังพิจารณาพิพากษา ได้แก่ การฝึกอบรมแทนการลงโทษ ซึ่งการมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายต้นแบบ จะช่วยให้การดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายมีความเหมาะสมกับลักษณะและวิธีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ช่วยให้ผู้กระทำผิดมาลงโทษได้มากขึ้น

1. สรุป อภิปรายผล

การที่การวิจัยนี้กำหนดให้มีการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีก่อการร้าย โดยผลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นคำตอบที่ได้มาโดยมีแนวคิด หลักการ และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีก่อการร้ายเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ และผลกระทบจากปัญหาการก่อการร้าย และกระบวนการดำเนินคดีก่อการร้ายตามกฎหมาย ระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย ทั้งกระบวนการในชั้นก่อนพิจารณา ชั้นพิจารณา และชั้นหลัง พิจารณาพิพากษา ทำให้การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพ ผู้กระทำความผิด เกิดการเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดและลดปัญหาการก่อการร้ายได้

ข้อสรุปของกฎหมายที่จัดทำเป็นร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายนั้น มีประเด็น สำคัญที่นำไปสู่บทบัญญัติกฎหมายที่จัดทำขึ้นมาจากผลของการวิจัย ประกอบด้วย

1) กระบวนการชั้นก่อนพิจารณา

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปได้ว่า สาเหตุที่มาของปัญหากระบวนการดำเนินคดีก่อการร้าย ในชั้นก่อนพิจารณา ได้แก่ ปัญหาในเรื่ององค์ความรู้ และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน และสอบสวน หลักเกณฑ์และวิธีการในการสืบสวนและสอบสวน การค้น และการจับกุม และควบคุมตัวที่ยังมีข้อจำกัดไม่เหมาะสมกับการดำเนินคดีก่อการร้าย ดังนี้

(1) การสืบสวน ได้แก่ เจ้าหน้าที่คดีก่อการร้าย การดักฟังด้วยเครื่องมือ ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเข้าถึงข้อมูล และมาตรการในการอำพรางหรือแฝงตัว

การสืบสวนเป็นกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อดำเนิน คดีอาญากับผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็น กฎหมายวิธีสบัญญัติได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติลักษณะการปกครอง ท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจสืบสวนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในเขตท้องที่ของตนส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจสืบสวนทั่วราชอาณาจักรและในกระบวนการ ยุติธรรมคดีก่อการร้ายในภาวะฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤตมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นรวมถึงเจ้าหน้าที่ ฝ่ายทหารมีอำนาจสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายด้วยตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายจึงมีหลายหน่วยด้วยกัน โดยไม่ต้องทำการ สืบสวนด้วยกันและไม่จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ด้านกฎหมายทั้งที่การสืบสวนนั้นคือการแสวงหา

ข้อเท็จจริงและหลักฐานอันนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นศาล และ หลักเกณฑ์และวิธีการสืบสวนนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติให้ใช้ วิธีการสืบสวนโดยการดักฟังด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเข้าถึงข้อมูล และ มาตรการอำพรางหรือการแฝงตัว เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่อาจใช้มาตรการ ดังกล่าวในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานได้เว้นแต่กระบวนการยุติธรรมในภาวะฉุกเฉิน แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคนเดียวเท่านั้น ถือเป็นข้อจำกัดในการใช้อำนาจ ตามกฎหมายไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีที่มีลักษณะ พิเศษเฉพาะอย่างคดีก่อการร้ายซึ่งเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไปโดยผู้กระทำความผิดใช้อาวุธหรือเครื่องมือที่มีอำนาจทำลายล้างสูงในการกระทำความผิดและปกปิด วิธีดำเนินการหรือทำลายพยานหลักฐาน อีกทั้งมีการกระทำในลักษณะที่เป็นองค์กรหรือเครือข่าย ขบวนการยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้น จากการถูกดำเนินคดีและกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อประโยชน์มหาชน และความมั่นคงของรัฐ เว้นแต่คดีก่อการร้ายนั้นคณะกรรมการสอบสวนคดีพิเศษมีมติให้ใช้วิธีการ สืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 หรือการก่อการร้ายนั้นมี ลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดกับผู้ก่อการร้าย ในความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 จึงจะใช้การสืบสวน โดยวิธีการดังกล่าวได้

ข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปว่า การกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่คดีก่อการร้าย ซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีชั้นยศร้อยตำรวจตรี ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง) ตั้งแต่ระดับ ปฏิบัติการขึ้นไป ข้าราชการทหารมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตรี เรือตรีหรือเรืออากาศตรีขึ้นไป ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายและมีคุณวุฒิ โดยมียศความรู้ที่เหมาะสมในการใช้อำนาจตามกฎหมายรวมถึงการยกเว้นกรณีจำเป็นให้ ข้าราชการที่มียศต่ำกว่ากรณีดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่การสืบสวน ทำให้การแสวงหา พยานหลักฐานอันเกี่ยวกับคดีได้ครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการแสวงหา พยานหลักฐาน ประกอบด้วย การดักฟังด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเข้าถึงข้อมูล และมาตรการอำพรางหรือการแฝงตัวย่อมส่งผลดีต่อการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอันนำไปสู่ การลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายได้มากขึ้น

ในเรื่องการสืบสวนสอดคล้องกับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 32 วรรคแรก ได้บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว วรรคสอง บัญญัติว่า การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือนำข้อมูลส่วนบุคคล ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำไม่ได้เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ บทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติขึ้นเพื่อรับรองสิทธิ และเสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของปวงชนชาวไทยอันเป็นหน้าที่ที่มนุษย์ทุกคนต้องเคารพ โดยเฉพาะเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดหากไม่มีบทบัญญัติ แห่งกฎหมายให้อำนาจกระทำการอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิส่วนบุคคลก็ย่อมกระทำการ ดังกล่าวไม่ได้ แต่รัฐนอกจากมีหน้าที่ต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองโดยไม่กระทำการ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพเสียเองแล้ว รัฐยังมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 ซึ่งกำหนดสาระสำคัญให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งความสงบเรียบร้อยของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน การออกกฎหมายให้อำนาจรัฐ โดยใช้อำนาจผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิดสิทธิและเสรีภาพบางประการของ ประชาชนเพื่อรักษาประโยชน์มหาชนและความมั่นคงของรัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยการกำหนดให้มีการดักฟังด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการเข้าถึงข้อมูลมาตรการอำพรางหรือการแฝงตัวไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... ที่จัดทำขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการ แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย แม้จะเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนแต่ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่รัฐจะต้อง มีเครื่องมือทางกฎหมายจัดการกับผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจในการสืบสวนโดยวิธีการนี้ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้โดยต้องได้รับอนุญาต จากศาลหรือมีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติอย่างชัดเจนไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานอย่างอิสระ ตามอำเภอใจอันอาจเกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนมากเกินไป อีกทั้งความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติเฉพาะของเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจก็มีความสำคัญต่อการ ใช้อำนาจตามกฎหมายเช่นเดียวกัน พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อให้การใช้ดุลพินิจตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุสมผลและตามที่ กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น สอดคล้องกับหลักนิติธรรมในประเด็นสาระสำคัญการใช้อำนาจของ เจ้าหน้าที่รัฐต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น

(2) การสอบสวน ได้แก่ พนักงานสอบสวนคดีก่อการร้าย มาตรการต่อรอง คำรับสารภาพ การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน และอัยการร่วมสอบสวน

การสอบสวนเป็นกระบวนการในการเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามกฎหมาย ซึ่งพนักงานสอบสวนได้กระทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีมีอำนาจสอบสวนและหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะคดีความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจของตนเท่านั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก จึงให้พนักงานสอบสวนที่ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับได้ในเขตอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือเป็นกรณีความผิดเกี่ยวเนื่อง จึงให้พนักงานสอบสวนท้องที่ใดท้องที่หนึ่งมีอำนาจสอบสวน และปลัดอำเภอไม่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการสอบสวนคดีก่อการร้ายด้วยแต่อย่างใด ในคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายซึ่งมีลักษณะและรูปแบบการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรหรือเครือข่าย ขบวนการเชื่อมโยงกันหลายพื้นที่การให้พนักงานสอบสวนที่มีชั้นยศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีซึ่งยังมีประสบการณ์น้อยไม่มีองค์ความรู้รอบด้านเกี่ยวกับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและการจำกัดอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาย่อมเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการแสวงหาพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ในคราวเดียวกันทั้งกลุ่มเครือข่ายหรือขบวนการ นอกจากนี้ยังพบว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักการต่อรองคำรับสารภาพและการกันผู้ต้องหาเป็นพยานอย่างชัดเจนจึงเป็นปัญหาการใช้ดุลยพินิจในการใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดในกรณีไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดได้แล้ว นอกจากคำรับสารภาพและคำให้การที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีกับกลุ่มขบวนการหรือเครือข่ายการก่อการร้าย อีกทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติให้อัยการร่วมสอบสวนในคดีอาญารวมถึงคดีก่อการร้ายด้วย จึงทำให้สำนวนการสอบสวนเกิดความบกพร่องต้องมีการสอบสวนเพิ่มเติมส่งผลให้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนานเกินความจำเป็นอันเป็นผลมาจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และในกรณีที่ระยะเวลาในการควบคุมตัวมีอยู่อย่างจำกัดทำให้ต้องมีการฟ้องคดีไปก่อนความบกพร่องดังกล่าวจึงนำไปสู่การพิพากษายกฟ้องปล่อยตัวผู้กระทำความผิดไป รวมถึงคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่มีข้อเท็จจริงเดียวกันแต่ผลของคดีต่างกันอันเป็นผลมาจากการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน

ข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปได้ว่า การแต่งตั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานและพนักงานฝ่ายปกครอง (ปลัดอำเภอ) ที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองประจำท้องที่ซึ่งสัมผัสกับพื้นที่และเข้าใจอัตตลักษณ์ของพื้นที่เป็นอย่างดี ร่วมกันสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ราชอาณาจักร โดยมีพนักงานอัยการร่วมสอบสวนหรือคำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวน และคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิดหรือคำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันถือเป็นพยานสำคัญอันจะนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นเองหรือผู้ร่วมกระทำความผิดสำคัญอื่น ทำให้การสอบสวนอันเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงในชั้นพิจารณาของศาลให้ปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริง ส่งผลให้ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยสำหรับความผิดที่ได้กระทำ สร้างความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือของประชาชนและผู้ที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายมีความเกรงกลัวต่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายบ้านเมือง สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 68 ซึ่งรัฐต้องจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม

(3) การค้น ได้แก่ การค้นในที่รโหฐาน โดยไม่มีหมายค้นแต่มีเหตุสงสัยตามสมควร และการค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ

การค้นเป็นกระบวนการในการแสวงหาพยานหลักฐานอันเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา การค้นในที่รโหฐาน โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อหาตัวบุคคลที่กระทำความผิด ซึ่งหน้าและขณะถูกไล่จับไม่ได้หนีเข้าไปซุกซ่อนในที่รโหฐานต้องมี “เหตุอันควรแน่นแฟ้น” ว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวในที่รโหฐาน ส่วนการค้นเพื่อหาพยานหลักฐานอื่นต้องมี “พยานหลักฐานตามสมควร” ว่าสิ่งของที่ต้องการค้นซุกซ่อนอยู่ในที่รโหฐานนั้น ทั้ง 2 กรณี เจ้าพนักงานจึงใช้เหตุสงสัยตามควรในการค้นไม่ได้และเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานให้ได้จนเชื่อโดยปราศจากความสงสัย รวมถึงการค้นในเวลากลางคืนที่ยังมีเงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้อำนาจตรวจค้น และค้นตัวบุคคลซึ่งมีสิ่งของที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดไว้ในครอบครองหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีไม่ได้ ส่วนการค้นยานพาหนะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการค้นเอาไว้การค้นในกรณีผู้ครอบครองหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ควบคุมรถอยู่ในขณะตรวจค้นใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะแต่ในกรณีไม่มีผู้ใดควบคุมยานพาหนะนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติบัญญัติให้ตรวจค้นได้ จึงอาจไม่มีพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายและต้องปล่อยให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดีและกลับไปกระทำความผิด

เกี่ยวกับการก่อการร้ายก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้างสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนและทำลายความมั่นคงของรัฐ เว้นแต่การค้น โดยไม่มีหมายค้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งให้ค้นในเคหสถานได้เมื่อ “มีเหตุอันควรเชื่อหรือมีเหตุสงสัยตามควร” เท่านั้น ทั้งกรณีการค้นเพื่อหาตัวบุคคลและพยานหลักฐานอื่นในที่รโหฐาน และให้มีอำนาจค้นค้นตัวบุคคลซึ่งมีสิ่งของที่ได้อำนาจใช้ในการกระทำความผิดไว้ในครอบครองหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี รวมถึงการบัญญัติหลักเกณฑ์การค้นยานพาหนะไว้อย่างชัดเจน หรือในกระบวนการยุติธรรมในคดีก่อการร้ายในภาวะฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤตพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ได้ให้อำนาจในการค้นที่รโหฐานอย่างกว้างขวางเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและระงับเหตุร้ายแรงได้ทันที่ แต่อย่างไรก็ตามการค้นในภาวะฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤตโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 จะเรียกองค์ความเสียหายหรือค่าปรับอย่างหนึ่งอย่างใดแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารอันเกิดจากความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใดในเรื่องอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไม่ได้เลย ซึ่งขัดต่อหลักนิติธรรมที่ได้กำหนดสาระสำคัญให้รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจและต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น และอาจถูกฟ้องดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาได้

จากข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปว่า การค้นเป็นมาตรการที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจค้นได้กระทำความที่กฎหมายบัญญัติเพื่อให้การสืบสวนสอบสวน ได้สวนมูลฟ้อง การพิจารณา และการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลบังเกิดผลตามความมุ่งหมายและการกำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการใช้ดุลยพินิจในการค้นโดยไม่มีหมายค้นแต่มีความจำเป็นเร่งด่วนโดยกำหนดให้เข้าไปค้นในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ ไม่ว่าเวลาใดเพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายหลบซ่อนอยู่ รวมทั้งมีอำนาจค้นเพื่อหาสิ่งของมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้าว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนี หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และให้มีอำนาจค้นตัวบุคคลเมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีสิ่งของซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดหรืออาจเป็นพยานหลักฐานในคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายซุกซ่อนอยู่ด้วย รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้นยานพาหนะอย่างชัดเจน ก็จะทำให้การค้น โดยเฉพาะเพื่อการสืบสวนสอบสวนเกิดผลตามความมุ่งหมายสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้

ผลการวิจัยในเรื่องการค้นโดยการกำหนดการค้นในทรีโหลฐานโดยไม่มีหมายค้น แต่มีเหตุสงสัยตามสมควรและการค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะนั้น ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐอย่างกว้างขวางในการค้น โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายตามทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งเน้นควบคุม ระวังและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกัน การกระทำบางอย่าง โดยเฉพาะการค้นในเวลากลางคืนที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปได้กำหนดให้ต้องมีการควบคุมการปฏิบัติโดยผู้บังคับบัญชาระดับยศพันตำรวจตรีหรือเทียบเท่าเพื่อป้องกันการกระทำโดยมิชอบหรือเกินขอบเขตแห่งความจำเป็นอันเกิดจากการค้นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับส่วนทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมเป็นทฤษฎีที่ยึดถือกฎหมายเป็นสำคัญและเน้นรูปแบบที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและต่อต้านการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 33 บัญญัติว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน วรรคสอง บัญญัติว่าการเข้าไปในเคหสถาน โดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองหรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยการบัญญัติกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการค้นที่ชัดเจนทำให้เจ้าหน้าที่มีกรอบการใช้อำนาจอย่างชัดเจนและใช้อำนาจถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย สอดคล้องกับหลักนิติธรรมในประเด็นการใช้อำนาจต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น

(4) การจับกุมและควบคุมตัว ได้แก่ การจับกุมโดยไม่มีหมายจับแต่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยและการควบคุมตัวในชั้นจับกุมเป็นเวลาสามสิบวัน โดยไม่ถือว่าเป็นการควบคุมตัวโดยพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการจับบุคคลโดยมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเป็นผู้ก่อการร้ายไม่สามารถจับได้โดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้ก่อการร้ายในพื้นที่ที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 เจ้าหน้าที่ทหารมีอำนาจเข้าควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยว่าเป็นผู้ก่อการร้ายได้มีกำหนด 7 วัน เพื่อสอบถามหรือตามความจำเป็นของราชการทหารได้และหากมีพยานหลักฐานว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ก็จะส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไปจนกว่าศาลจะพิจารณาพิพากษา แต่ในพื้นที่อื่นเจ้าหน้าที่ไม่อาจใช้อำนาจทำการจับกุมโดยเหตุสงสัยตามสมควรได้ การจับโดยไม่มีหมายจับจึงต้องเป็นความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าบุคคลใดเป็นผู้ก่อการร้าย

เพียงเท่านั้นจึงต้องปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป และอาจกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกซึ่งความผิดฐานก่อการร้ายเป็นภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลและเป็นภัยอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ ส่วนการควบคุมตัวนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 กำหนดให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการพนักงานสอบสวนโดยทันที และมาตรา 87 กำหนดให้พนักงานสอบสวนควบคุมตัวในไว้เพื่อสอบสวนได้นานเพียงสี่สิบแปดชั่วโมงเท่านั้น ด้วยเหตุผลระยะเวลาที่จำกัดไม่เพียงพอต่อการรวบรวมพยานหลักฐานอันเกิดจากตัวผู้ต้องหา นั้น ทำให้ได้พยานหลักฐานไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยนำไปสู่การสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการหรือการพิพากษายกฟ้องของศาล แม้ในพื้นที่ที่มีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษอย่างพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยได้ไม่เกินเจ็ดวันเพื่อประโยชน์ของทางราชการทหารและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่ต้องสงสัยไว้ได้ไม่เกินเจ็ดวันและสามารถขยายระยะเวลาการควบคุมตัวได้อีกครั้งละไม่เกินเจ็ดวันแต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกินสามสิบวัน ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ได้ชื่อว่าเป็นกฎหมายพิเศษคงต้องใช้เพียงระยะเวลาที่จำกัดเท่านั้นแต่หากเหตุการณ์ความไม่สงบยังคงมีอยู่จึงเป็นพันธะหน้าที่ของรัฐที่จะต้องมีกฎหมายปกติที่บัญญัติขึ้นมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบนั้น ๆ โดยเฉพาะ ประกอบกับพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายพิเศษดังกล่าวยังปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นศาลด้วย

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปว่า การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยการเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่คดีก่อการร้ายหรือพนักงานสอบสวนคดีก่อการร้ายสามารถกระทำได้ภายใต้กฎหมายนี้ โดยการเพิ่มอำนาจให้มีอำนาจให้จับได้เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยเหตุสงสัยนั้นอย่างน้อยต้องมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันได้ใช้หรืออาจใช้ในการกระทำความผิดได้ หรือมีบุคคลใดร้องทุกข์หรือกล่าวโทษว่าบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่คดีก่อการร้ายหรือพนักงานสอบสวนคดีก่อการร้ายใช้ดุลยพินิจกว้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยเอาไว้ให้การจับกุมสามารถทำได้เฉพาะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือเป็นการจับตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น ส่วนการควบคุมตัวได้กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่คดีก่อการร้ายหรือพนักงานสอบสวนคดีก่อการร้ายควบคุมตัว

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายได้เป็นเวลาไม่เกินสามสิบวันเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนแต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาล เพื่อควบคุมการการใช้ดุลพินิจและการปฏิบัติไม่ให้ควบคุมนานเกินความจำเป็นอันจะกระทบสิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขตแห่งความจำเป็นของความสมเหตุสมผล ดังนั้น จึงมีกรอบการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการใช้อำนาจเกินไปกว่าวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายอันเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายและมุ่งเน้นตามทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมแต่ก็ยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมเพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการประกันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้มากขึ้น โดยปราศจากข้อโต้แย้งด้านสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายมีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดและเป็นกระบวนการยุติธรรมที่ได้รับการนับถือในระดับสากล

2) การดำเนินคดีชั้นพิจารณา ให้การพิจารณาคดีก่อการร้ายใช้หลักการพิจารณาคดีแบบไต่สวน (Inquisitorial System) และมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะผู้พิพากษาคดี

หลักการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากฎหมายไม่ได้กำหนดให้ศาลมีบทบาทในการค้นหาความจริงอย่างชัดเจนทำให้การดำเนินคดียังคงหลักการดำเนินคดีในระบบกล่าวหาโดยถือเป็นที่ของคู่ความในการต่อสู้คดีกันและมีการแพ้ชนะกันด้วยเหตุผลกันทางเทคนิคในการต่อสู้คดีทำให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายจำนวนมากหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดีโดยการใช้หลักการดำเนินคดีในระบบกล่าวหา และการพิพากษาคดีไม่มีระบบผู้พิพากษาสมทบจึงมีแต่ผู้พิพากษาอาชีพเท่านั้นในการพิจารณาคดีก่อการร้ายโดยการวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานอันนำไปสู่การปรับบทกฎหมายเพื่อพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งในคดีทำให้คดีก่อการร้ายซึ่งเป็นคดีละเอียดอ่อนและมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดในหลายปัจจัยและหลายเหตุผลไม่อาจที่จะมีบุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่พนักงานได้มีโอกาสมองสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดและพิจารณาหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลพินิจในการมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างถูกต้องเหมาะสม

จากข้อค้นของการวิจัยสรุปว่า คดีก่อการร้ายเป็นคดีที่สลัษซับซ้อนมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายและเป็นคดีที่มีการกระทำความผิดโดยปกปิดวิธีดำเนินการหรือทำลายพยานหลักฐานและกระทำในลักษณะองค์กรหรือเครือข่ายขบวนการยากแก่การสืบสวนสอบสวนติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายหรือยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ กระบวนการยุติธรรมการกำหนดให้ใช้รูปแบบ

การพิจารณาคดีในระบบไต่สวนจึงเป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาที่ครบถ้วนถูกต้องในทุกประเด็น รวดเร็วและเป็นธรรม และทำให้ทุกองคาพยพในกระบวนการยุติธรรมต่างมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อเท็จจริง รวมถึงศาลก็ต้องมีบทบาทในเชิงรุกในการค้นหาความจริง และเพื่อไม่ให้มีการแพะชนะกันด้วยเหตุผลกันทางเทคนิคในการต่อสู้คดีและการกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบซึ่งไม่ใช่ นักกฎหมายได้มีโอกาสมองสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดและพิจารณาหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลยพินิจในการมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างถูกต้องเหมาะสมเท่านั้น โดยไม่ทำลายความเป็นกลางและอิสระในการตัดสินใจคดีของผู้พิพากษาสอดคล้องกับหลักนิติธรรมในประเด็นสาระสำคัญหลักความเป็นอิสระและเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการ ซึ่งต้องมีความเป็นอิสระและมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง โดยไม่มีอคติในการปฏิบัติหน้าที่

3) การดำเนินคดีชั้นหลังพิจารณาพิพากษา กำหนดให้นำวิธีการฝึกอบรมแทนการลงโทษ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายบางรายไม่ใช่บุคคลที่มีความชั่วร้ายโดยสันดาน แต่ด้วยความเชื่อหรือเหตุผลบางประการที่ต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามความประสงค์ที่ตนหรือกลุ่มของตนต้องการแต่ไม่อาจใช้วิธีการสันติวิธีหรือวิถีทางโดยชอบด้วยกฎหมายได้ จึงได้ใช้ความรุนแรงตอบโต้หรือทำลายล้างอำนาจรัฐเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามตามประสงค์ของตนหรือของกลุ่มซึ่งปัจจุบันในคดีก่อการร้ายในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้ กอ.รมน. เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้นภายในเวลาที่กำหนด พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 กำหนดให้ใช้วิธีการเข้ารับการอบรมในสถานที่ที่กำหนดเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนแทนการดำเนินคดีอาญาได้หากพิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรอันเป็นกระบวนการแทนการดำเนินคดีอาญาแต่ในกรณีจำเลยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนมีการฟ้องศาลแล้ว ไม่สามารถเข้ามาตรการฝึกอบรมได้ซึ่งทำให้จำเลยต้องรับโทษตามคำพิพากษาหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือในกรณีกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายที่กระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่อื่นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติไม่อาจที่จะใช้กระบวนการแทนการลงโทษได้ อันเป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบของกระบวนการยุติธรรมซึ่งผู้ร่วมกระทำความผิดคดีเดียวกันหรือกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันได้รับผลที่แตกต่างกันเนื่องจากเงื่อนไขของกระบวนการยุติธรรม และการลงโทษก็ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้จำเลยกลับใจเป็นคนดี อีกทั้งยังทำให้จำเลยที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ไม่ใช่ตัวการสำคัญอย่างเช่นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานก่อการร้ายต้องเข้าไปอยู่รวมกัน

กับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายร้ายสำคัญและได้รับการกระตุ้นหรือช่วยส่งเสริมให้เกิดความอึกเหิมเมื่อหลุดพ้นจากการรับโทษจึงกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

จากข้อค้นพบของการวิจัยสรุปว่า การให้โอกาสผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่มีโทษเล็กน้อยและกระทำความผิดเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือแนวความคิดและกลับมาอยู่ในสังคมรวมถึงการให้ความร่วมมือกับรัฐในการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามแนวทางเดียวกับกระบวนการแทนการดำเนินคดีอาญาดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งจะทำให้ผู้ที่กระทำความผิดครั้งเดียวกันหรือกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันได้รับผลจากการกระทำความผิดเหมือนกันแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมและยังเป็นการคืนคนดีสู่สังคมโดยมีเจตนารมเดียวกันกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูโดยทฤษฎีนี้เชื่อว่า การลงโทษควรมีเพื่อแก้ไขเพื่อฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขอีกครั้ง

ข้อสรุปของกฎหมายที่จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบในระดับพระราชบัญญัตินี้มีโครงสร้างของกฎหมายที่สอดคล้องกับคำตอบที่ได้มาโดยโครงสร้างร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... มีบทบัญญัติทั้งหมด 22 มาตรา ประกอบด้วย หมวด 1 การสืบสวน (มาตรา 6 - มาตรา 9) หมวด 2 การสอบสวน (มาตรา 10 - มาตรา 13) หมวด 3 การค้น (มาตรา 14 - มาตรา 15) หมวด 4 การจับกุมและควบคุมตัว (มาตรา 16 - มาตรา 17) หมวด 5 วิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น (มาตรา 18 - มาตรา 20) หมวด 6 อุทธรณ์และฎีกา (มาตรา 21) หมวด 7 การลงโทษ (มาตรา 22)

รูปแบบของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพส่งผลให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้มากขึ้นและลดปัญหาการก่อการร้ายลงไปได้

2. ข้อเสนอแนะ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายต้นแบบ พ.ศ. .... ที่ได้จากการศึกษาวิจัย หากจะมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงต่อไปในภายภาคหน้าอย่างเป็นทางการ เพื่อให้การป้องกัน และปราบปรามการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพและทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในกระบวนการ ยุติธรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายต้นแบบ โดยการยกร่างพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีก่อการร้ายต้นแบบ พ.ศ. .... จะทำให้มีต้นแบบในการตรากฎหมายกลาง ด้านวิธีสบัญญัติที่มีความเป็นเอกภาพสำหรับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกระบวนการดำเนินคดีทั้งในชั้นก่อนพิจารณา ชั้นพิจารณา และชั้นหลังพิจารณาพิพากษา และไม่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีกรอบการใช้ดุลยพินิจที่ชัดเจนตรวจสอบได้ ซึ่งสาระสำคัญการใช้อำนาจตามกฎหมายของ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมต้องมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ตาม หลักนิติธรรม ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นลดปัญหา อาชญากรรมก่อการร้ายได้ นำพาสู่ความสงบเรียบร้อยสังคมและความมั่นคงของชาติอีกครั้ง ซึ่งรัฐมีพันธะหน้าที่โดยตรงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการที่ จะต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และ ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงถือว่า “ความมั่นคง” เป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุค ทุกสมัย ดังนั้น เพื่อให้ร่างกฎหมายต้นแบบที่ได้จากการศึกษาวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้จริงอย่างเป็นทางการ หน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมควรผลักดันร่างกฎหมาย ผ่านทางคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 20 คน ตามขั้นตอนออกกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อนำร่างกฎหมายเสนอต่อสภา ผู้แทนราษฎรเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในทางนิติบัญญัติต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

1) การตรากฎหมายลำดับรอง

เมื่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ตามความในมาตรา 2 ผู้รักษาการตามกฎหมาย คือ ประธานศาลฎีกา และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย โดยต้องมีการตรากฎหมายลำดับรอง 4 ฉบับ ดังนี้

(1) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการปฏิบัติการอำพราง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... มาตรา 9 เห็นว่าระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวควรมีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- การมอบหมาย โดยการกำหนดผู้มีอำนาจมอบหมายให้ปฏิบัติการอำพราง โดยกำหนด หลักเกณฑ์ที่จะอนุญาตให้ใช้ปฏิบัติการอำพรางได้

- การดำเนินการ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำเอกสาร หลักฐานใดขึ้นหรือการอำพรางตนหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด

(2) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการเก็บรักษา การให้ทรัพย์สินไปดูแล การขายทอดตลาด การคืนทรัพย์สินและประเมินค่าเสียหาย โดยอาศัยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... มาตรา 15 เห็นว่าระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวควรมีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้

- การให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือการให้บุคคลใดรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ

- การคืนทรัพย์สินที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สิน

(3) ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย โดยอาศัยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... มาตรา 18 เห็นว่าข้อบังคับของประธาน ศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวควรมีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดี หรือมีหนังสือเรียกให้หน่วยงานหรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งพยานหลักฐาน รวมทั้งการตรวจสอบข้อเท็จจริงอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การไต่สวนมูลฟ้องพิจารณาและพิพากษาคดี

(4) ระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาพิพากษาคดีก่อการร้าย โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... มาตรา 20 เห็นว่าระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมควรมีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- กำหนดนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” “คณะอนุกรรมการ” “ผู้สมัคร”

- กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการรับสมัคร

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาพิพากษาคดีก่อนการรื้อ

- กำหนดคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาพิพากษาคดีก่อนการรื้อ

- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือก และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครพิพากษาสมทบในการพิจารณาพิพากษาคดีก่อนการรื้อ

- กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาพิพากษาคดีก่อนการรื้อเพิ่มเติมในกรณีจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ราชการศาลยุติธรรม

2.3 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อนการรื้อ พ.ศ. .... บทบัญญัติมาตรา 22 กำหนดให้ “ในคดีก่อนการรื้อเมื่อจำเลยได้รับโทษมาบ้างแล้วหรือมีข้อมูลอย่างอื่นประกอบเมื่อศาลพิจารณาแล้วปรากฏว่าจำเลยได้กระทำไปเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์และการเปิดโอกาสให้ผู้นั้นกลับตัวจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรศาลอาจพิจารณาสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนและจะกำหนดเงื่อนไขอื่นด้วยก็ได้แทนการลงโทษที่เหลือหรือแทนการลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหากจำเลยยินยอมเข้ารับการอบรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว” โดยหลักการและเหตุผลของบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่มีโทษเล็กน้อยและกระทำความผิดเพราะหลงผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือแนวความคิดและกลับมาอยู่ในสังคมรวมถึงการให้ความร่วมมือกับรัฐในการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แต่ถ้ามองในแง่ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของผู้กระทำความผิดดังกล่าว ภาครัฐก็ไม่ควรที่จะมองข้ามในการเยียวยาความเสียหายให้แก่บุคคลที่ได้รับ ความเสียหายจากการก่อการร้ายนั้น ดังนั้น รัฐควรมีนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนผ่านทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจ่ายเงินค่าชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการก่อการร้ายนั้น โดยการยกร่างหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อการร้าย นอกจากนี้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูควรทำในรูปแบบของคณะกรรมการ และกำหนดนิยามคำว่า “การช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟู” หมายถึง การช่วยเหลือฟื้นฟูการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โดยคณะกรรมการจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือทั้งในรูปแบบตัวเงิน และการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นได้แก่ การรักษาพยาบาลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง สนับสนุนอุปกรณ์และวัสดุทางการแพทย์ ให้สิทธิพิเศษในการเข้ารับการศึกษาศึกษา สนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการศึกษาอย่างต่อเนื่องถึงระดับชั้นสูงสุด การบรรจุ

เข้ารับราชการหรือพนักงานราชการของทนายเป็นกรณีพิเศษ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ และสนับสนุนการประกอบศาสนกิจ

2.4 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

1) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... บทบัญญัติมาตรา 10 กำหนดให้ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้นอกจากเป็นข้าราชการตำรวจมีชั้นยศตั้งแต่ร้อยตำรวจเอกและดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับสารวัตรขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่งานสอบสวนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี ระยะเวลาดำรงตำแหน่งจะต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ได้ ให้ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนด้วยในกรณีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งให้เป็นพนักงานสอบสวนคดีก่อการร้าย ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้พนักงานสอบสวนคดีก่อการร้ายนอกจากจะมีพนักงานสอบสวนสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้วยังมีพนักงานสอบสวนสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานคนละหน่วยกัน ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในการสอบสวนคดีก่อการร้ายเพื่อให้การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... บทบัญญัติมาตรา 12 กำหนดให้ “เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย พนักงานสอบสวนคดีก่อการร้ายจะขอให้พนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวน แล้วแต่กรณีก็ได้” โดยหลักการและเหตุผลของบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหาอันเป็นการต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมระหว่างโจทก์กับจำเลย และโจทก์ต้องนำสืบพยานหลักฐานให้ศาล เชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยถึงการกระทำความผิดของจำเลยศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้กระบวนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานจึงมีความสำคัญและส่งผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นอย่างยิ่ง การให้พนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่ฟ้องคดีอาญาโดยพิจารณาจากสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และมีส่วนสำคัญในการพิจารณาคดีในศาลซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นโจทก์ในคดีย่อมทราบถึงความสำคัญของพยานหลักฐานอันจะนำไปสู่การพิพากษาลงโทษจำเลยเป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในการสอบสวนทำให้การกำหนดประเด็นและการรวบรวมพยานหลักฐานที่ครบถ้วนสมบูรณ์และประหยัดเวลาในการสอบสวนส่งผลดีต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ให้ถูกคุกคามคุมตัวในชั้นสอบสวนนานเกินสมควรสอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ แต่พนักงานสอบสวน

กับพนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่คนละองค์กรหรือสังกัดกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในการสอบสวนคดีก่อการร้ายเพื่อให้การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยยังพบว่า มีประเด็นที่สามารถนำไปสู่การศึกษาวิจัยต่อไปได้ เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายและมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การจัดตั้งศาลอาญาคดีความมั่นคงหรือศาลก่อการร้าย

เมื่อผลการวิจัยนี้ได้มีการผลักดันผ่านเป็นกฎหมายและมีผลบังคับใช้แล้ว และด้วยเหตุที่ปัจจุบันการก่อการร้ายได้ทวีความรุนแรงขึ้นทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศรวมถึงมีลักษณะเป็นการก่อการร้ายระหว่างประเทศมากขึ้นด้วย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างความเสียหายอย่างมหาศาลต่อมวลมนุษยชาติ และเมื่อมีวิธีพิจารณาคดีเฉพาะคดีก่อการร้ายเป็นพิเศษจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อจัดตั้งศาลพิเศษ คือ ศาลอาญาคดีความมั่นคงหรือศาลก่อการร้ายเป็นศาลที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ โดยใช้กระบวนการวิธีพิจารณาความตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีก่อการร้าย พ.ศ. .... ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการจัดทำ Co-design ซึ่งประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีความมั่นคงหรือศาลก่อการร้าย โดยกำหนดประเด็นศึกษาในเรื่องเขตอำนาจศาล องค์คณะผู้พิพากษา การจ่ายการโอนและการเรียกคืนสำนวนคดี

2) การกำหนดฐานความผิดและโทษสำหรับความผิดฐานก่อการร้าย

ความผิดฐานก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 กำหนดลักษณะการกระทำความผิดไว้อย่างกว้างขวางครอบคลุมการกระทำหลายลักษณะตั้งแต่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายไปจนถึงทรัพย์สินเสียหายและกำหนดโทษไว้อย่างกว้างตั้งแต่จำคุกตั้งแต่สามปีจนถึงประหารชีวิตไว้ในมาตราเดียวกัน ซึ่งการกำหนดฐานความผิดและโทษไว้อย่างกว้างย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดโดยอาจจะตั้งข้อหาก่อการร้ายแล้วปล่อยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพิสูจน์เจตนาว่าไม่ได้กระทำเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใด

อันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วน โดยให้เกิดความหวั่นกลัว ในหมู่ประชาชน และอีกกรณีหนึ่งอันเป็นผลมาจากการกำหนดฐานความผิดและโทษที่กว้างเกินไป กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจดำเนินคดีอาญาในข้อหาอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากยังพิสูจน์เจตนา ที่แท้จริงในการกระทำความผิดยังไม่ได้ซึ่งย่อมส่งผลทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ถูกลงโทษอย่าง เหมาะสมสำหรับความผิดที่ได้กระทำ ประกอบกับความผิดฐานก่อการร้ายซึ่งมีอัตราโทษที่จะใช้ วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 แต่สาระสำคัญของ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีหลักทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนคือ การกระทำนั้นต้องเป็นความผิดอาญา ซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอกำหนดเป็นความผิดอาญา ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาตาม พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เพื่อประโยชน์ในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงยึดถือ หลักการสำคัญคือกรกระทำนั้นต้องเป็นความผิดอาญาทั้งประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ อีกทั้งกรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายซึ่งได้กระทำนอกราชอาณาจักรโดยผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดไม่มีสัญชาติไทยแล้วหลบหนีเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประเทศไทยไม่มีอำนาจ ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดตามหลักการกำหนดเขตอำนาจทางอาญาของรัฐเว้นแต่เป็นความผิด สากกลซึ่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยนำมาบัญญัติไว้ในมาตรา 7/1 (1/1) ได้กำหนดให้ความผิด เกี่ยวกับการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/1 – 135/3 และ 135/4 (5) หากผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักร แต่ก็เกิดปัญหาในการใช้ บังคับกฎหมายได้ว่าหากการกระทำในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายของ ประเทศที่ความผิดเกิดแต่เป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 135/1 – 135/3 และ 135/4 (5) ประเทศไทยจะมีอำนาจลงโทษหรือไม่ ดังนั้น การศึกษาวิจัย ในประเด็นการกำหนดฐานความผิดและโทษสำหรับความผิดฐานก่อการร้ายจึงต้องพิจารณาจาก มูลเหตุจูงใจหรือเจตนาที่แท้จริงในการกระทำความผิดในแต่ละกรณีอย่างชัดเจนตามบริบทของ สังคมไทยโดยต้องไม่ซ้ำซ้อนกับฐานความผิดอื่นที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และ สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ร่วมกันจากความร่วมมือระหว่างประเทศใน เรื่องทางอาญา โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีและลงนามใน อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2011 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 โดยมี สาระสำคัญเพื่อให้ทุกประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญานี้ร่วมกันต่อต้าน ป้องกันและปราบปราม การก่อการร้ายอย่างบูรณาการและให้มีประสิทธิภาพในความผิดที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญา และพิธีสารของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย 13 ฉบับ

3) การคุ้มครองพยาน

คดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเป็นคดีที่เกิดขึ้นและไม่ได้สิ้นสุดภายในระยะเวลาอันรวดเร็วโดยเห็นได้จากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเหตุการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบันเหตุการณ์ก็ยังเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาซึ่งการกระทำความผิดมีลักษณะและวิธีการกระทำเป็นเครือข่ายขบวนการเชื่อมโยงกันครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ผู้เห็นเหตุการณ์โดยตรงหรือประจักษ์พยานไม่กล้าที่จะมาให้การเป็นพยานเพราะเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและปัจจุบันแม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ในการคุ้มครองพยานตามมาตราการพิเศษโดยการย้ายที่อยู่หรือจัดที่พัก หรือจ่ายเบี้ยเลี้ยงชีพแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูตามสมควรเป็นระยะไม่เกินหนึ่งปี หรือดำเนินการประสานเพื่อเปลี่ยนชื่อนามสกุล และหลักฐานทางทะเบียน หรือจัดให้มีอาชีพ หรือให้มีการศึกษาอบรมให้พยานดำรงชีพอยู่ได้ หรือช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานควรจะได้รับ หรือเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัย หรือดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับความคุ้มครองตามสมควรและให้ใช้มาตรการดังกล่าวกับคนใกล้ชิดกับพยานเมื่อพยานร้องขอ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแม้จะมีมาตรการคุ้มครองพยานที่ครอบคลุมแต่ในทางปฏิบัติพยานในคดีเกี่ยวกับการก่อการร้ายก็ยังเข้าสู่กระบวนการในการคุ้มครองพยานน้อย โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับจ่ายเบี้ยเลี้ยงชีพแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูตามสมควรเป็นระยะไม่เกินหนึ่งปีควรศึกษาถึงความเหมาะสมเพื่อขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปในคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเนื่องจากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่าสิบปีแล้ว ประกอบกับควรศึกษาถึงการจัดตั้งองค์กรหรือชุดปฏิบัติการพิเศษของสำนักงานคุ้มครองพยานเองที่มีศักยภาพและความพร้อมในการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของพยานได้จริงในระยะยาว

4. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน

ผลจากการวิจัยทำให้ได้คำตอบตามประเด็นปัญหาวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งข้อสรุปและข้อค้นพบดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาและวิจัยแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ระบบการพิจารณาคดี และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายคดีก่อการร้ายของประเทศไทย บทที่ 2
- 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาวะการณ์และผลกระทบจากปัญหาการก่อการร้ายของประเทศไทย มีคำตอบในบทที่ 4 ข้อ 4.1

3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีก่อนการรื้อตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ มีคำตอบในบทที่ 4 ข้อ 4.3

4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อนการรื้อที่เหมาะสม มีคำตอบในบทที่ 4 ข้อ 4.4

5) เพื่อจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีก่อนการรื้อต้นแบบ (Model Law) เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติเฉพาะเพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย มีคำตอบในบทที่ 5

สำหรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

“การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายโดยการมีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเฉพาะที่มีโครงสร้างกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายในชั้นก่อนพิจารณา ชั้นพิจารณาพิพากษา ชั้นหลังพิจารณาพิพากษา จะส่งผลให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้มากขึ้นและลดปัญหาการก่อการร้ายลงไปได้”

คำตอบจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้